

ОБЕРЕЖНО: ФАЛЬСИФІКАТ, АБО ВИДАЮЧИ БАЖАНЕ ЗА ДІЙСНЕ

Свого часу, коли у Верховній Раді був зареєстрований Проект Закону України "Про засади державної мовної політики", запропонований народними депутатами С.Ківаловим і В. Колесніченком, група учених Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготувала експертний висновок, вказавши на всі негативи пропонованого законопроекту. Тому більш ніж дивує поява 18 травня ц. р. в інтернеті (блог народного депутата В. Колесніченка (<http://blogs.pravda.com.ua/authors/kolesnichenko/4fb618767dc8f/>)) інформації з "промовистим" заголовком: "В Київському Національному університеті ім. Тараса Шевченка підтримали необхідність прийняття законопроекту "Про засади державної мовної політики", що є відвертим перекрученням фактів і цитат експертного висновку.

Це спонукає нас до оприлюднення експертного висновку, зробленого сім місяців тому (жовтень 2011 р.), який, на жаль, не втратив актуальності і сьогодні:

ПРО ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ"

Проект Закону України «Про засади державної мовної політики», зареєстрований народними депутатами С.В. Ківаловим та В.В. Колесніченком, містить низку нечітких формулювань і суперечностей, а тому вимагає доопрацювання.

1. У Пояснювальній записці до Проекту Закону автори вдаються до необґрунтованих тез, оціночних політизованих суджень, вказуючи, зокрема, на наявність у суспільстві нібито "сфальшованого (?!) міфу" про те, що "іншомовний українець – не патріот" (с.2), вважаючи, що в країні "відбувся розкол за мовною ознакою" (там само), вдаючись до не підкріпленого опитуванням громадської думки твердження про те, що "громадяни України різних мовних груп незадоволені (sic!) політикою держави у мовній царині" (там само). Чинне українське мовне законодавство за своєю формою і змістом визнане чи не найдемократичнішим у Європі, бо передбачає своєю суттю органічне поєднання у свідомості кожного громадянина України трьох "Я" – державницького, етнічного і мовного.

2. Дані Всеукраїнського перепису населення 2001 року якраз засвідчили виразну тенденцію до гармонізації мовного життя в нашій країні як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні.

3. Варто сподіватися, що найближчим часом буде проведено наступний перепис населення (світова практика показує, що його слід проводити з інтервалом у 10 років), який, власне, підтвердить або ж спростує висновки авторів Закону щодо невирішеності мовного питання в країні. Відтак, впровадження нового Закону про мови в Україні повинне спиратися на об'єктивні дані соціологічних досліджень. Адже відомо, що в Україні набуває поширення тенденція до сформування гармонійного білінгвізму

російсько-українського, румунсько-українського, угорсько-українського тощо, на відміну від лише одностороннього українсько-російського часів СРСР. Так само іншомовні меншини активно інтегруються в український державницький мовний простір, на відміну від часів СРСР, коли вони (угорці, румуни, молдавани та ін.), проживаючи здавна на відповідних територіях України, не вивчали мову Української держави, що якраз і сприяло мовно-етнічній дезінтегрованості повноправних складових українського народу як державницької нації.

4. Питання державного статусу української мови має стратегічну вагу в контексті цілісності держави, її сили і здатності до відтворення загальноєвропейських і світових пріоритетів в усіх сферах життя.

5. Не можна погодитися з тим, що до переліку «регіональних мов або мов меншин України» внесено «русинську мову» (п. 2 ст. 7). Відомо, що за виокремлення «русинської нації» та «русинської мови» – одного з варіантів літературної мови українців Закарпаття, відомого з кінця XIX ст., активно виступає канадський історик П. Магочі, а провідні українські лінгвісти цілком обґрунтовано вважають так звану «русинську мову» діалектом української мови. Безпідставне і, напевно, не до кінця усвідомлене з огляду на можливі наслідки введення авторами законопроекту «русинської мови» до переліку «регіональних мов або мов меншин України» не лише прямо перешкоджає функціонуванню і розвитку української мови як державної, створює непотрібну напругу в суспільстві, а й суперечить ст. 1 «Європейської хартії регіональних мов або мов меншин», у якій зокрема чітко зазначено, що «термін «регіональні мови або мови меншин» не включає діалекти офіційної мови (мов) держави». Це питання з метою уникнення його політизації мають вирішувати лише науковці.

6. Впадає в око невідповідність деяких положень законопроекту заявленому в п. 2 ст. 5-ї принципу «забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території держави». У супереч задекларованому принципу держава фактично усувається від забезпечення функціонування української мови в телерадіопросторі (п. 3 ст. 24) та друкованих засобах масової інформації (п. 6 ст. 24). Отже, державних гарантій розвитку української мови у цих сферах фактично немає, свідченням чого є, по суті, стан з українськомовною загальнодержавною періодикою.

7. У п. 7 ст. 20-ї зазначено, що «в усіх загальних середніх навчальних закладах забезпечується вивчення державної мови і однієї з регіональних мов або мов меншин». Водночас п. 6 цієї статті засвідчує, що засновники (власники) приватних навчальних закладів усіх освітніх рівнів самі (!?) визначають мову навчання в цих закладах. Отже, до них не ставиться вимога забезпечити навчання двома мовами – тією, яку вони обрали для навчання, та державною.

8. Ознайомлення з текстом проекту Закону дає підстави стверджувати, що до створення його концепції та самого викладу не залучалися вітчизняні фахівці-філологи, зокрема соціолінгвісти та соціологи мови, оскільки, крім концептуальних ненаукових тверджень, текст також містить логічні, стилістичні та пунктуаційні помилки.

Експертний висновок підготували:

*д.філол.н, проф., зав. кафедри сучасної української мови А.Мойсієнко,
д.філол.н., проф., зав. кафедри теорії літератури, компаративістики і літературної
творчості Л.Грицик,
д.філол. н., проф., зав. кафедри російської мови О.Снитко,
д.філол.н. Л.Гнатюк,
к.філол.н. В.Чемес*

Р. S. 24 травня, о 13.00 біля Комітетів Верховної Ради (збір о 12:30 на метро Арсенальна) відбудеться акція проти спроб Партії регіонів внести до порядку денного Верховної Ради законопроект “Про засади державної мовної політики”, розроблений одіозним українофобським народним депутатом України Вадимом Колесніченком.

Акція відбудеться без організаційної та партійної символіки. Поява будь-яких партійних прапорів розцінюватиметься як провокація з метою зменшити результативність вкрай важливого для України громадського заходу.